

Vestland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 BERGEN

Saksbehandlar, innvalstelefon
Heidi Sandvik, 5764 3151

Fråsegn til høyring av planprogram for regional plan for klima i Vestland

Vi viser til oversending dagsett 20.4.2021 og til møte i planforum den 8. juni om saka.

Planprogrammet er oversiktleg og godt. Det er peikt ut gode og relevante hovudområde og plantema som skal ligge til grunn for planarbeidet og sikre ei brei tilnærming til klimaarbeidet. Vi har i det følgjande nokre innspel til planprogrammet og det vidare arbeidet med klimaplanen.

Planen skal handle om korleis vi kan redusere utslepp av klimagassar, korleis vi kan tilpasse oss til klimaendringane og korleis vi sikrar naturmangfaldet. Planen vil vere viktig for å lukkast med målsetjingane i utviklingsplanen, og for å bidra til å innfri Noreg sine internasjonale forplikningar på klimafeltet.

Utviklingsplanen for Vestland viser høge ambisjonar for klima og miljø, og seier at Vestland skal vere pådrivar for klimaomstilling og nullutslepp innan 2030.

Det er peikt ut tre hovudområde for planarbeidet: Utsleppsreduksjon, klimatilpassing og sikre naturmangfald. På bakgrunn av desse skal det jobbast med fem plantema: Redusere klimafotavtrykket, fjerne direkte utslepp, trygt og robust Vestland, klimarettferd og folkehelse, og sikre naturmangfald.

For kvart plantema er det ei tiltaksliste («kva skal vi gjere»), som etter det vi forstår seier korleis det skal opplysast og jobbast vidare med klimaplanen.

Det er også laga ei oversikt over eksisterande kunnskapsgrunnlag og førebelse identifiserte utgreiingsbehov.

Innspel

Planprogrammet er oversiktleg og godt gjennomarbeidd og har med viktige tema, slik at planen vil kunne bli eit godt verktøy for klimaarbeidet i Vestland. Dei tre hovudområda i klimaomstillinga og dei fem plantemaa er gode og relevante.

Planen legg opp til reduserte klimagassutslepp med mål om nullutslepp innan 2030. Klimaplanen bør legge realistiske mål, og vi rår til å vurdere om dette er eit for ambisiøst mål.

Verktøy for kommunane

Spørjeundersøkinga som Statsforvaltaren og fylkeskommunen gjennomførte i 2020, om status for klimaarbeidet i fylket, viser at kommunane har behov for rettleiing og nye verktøy til klimaarbeidet. Vi rår til å leggje stor vekt på kva som kan vere til hjelp for kommunane i deira arbeid med klima, slik at planen kan bli eit godt verktøy for kommunane. Vi konstaterer at det skal vidareutviklast gode styringsverktøy for å følgje mål og framdrift i form av klimabudsjett, klimarekneskap og indikatorar for måloppnåing, jf. kap 2.1.1. Retningslinjene til planen bør vere konkrete og tydelege på kva val som er viktige for kommunane og andre for å nå klimamåla. Fylkeskommunen bør vurdere om punkta under «Kva skal vi gjere» bør konkretiserast nærare, for å få tydelegare fram kva som er meint og kva som skal prioriterast.

Kopling til handlingsprogram og budsjett

Det vil vere vesentleg at det vert utarbeidd handlingsprogram som del av ein klimaplan, både på regionalt nivå og i kommunane. Ein handlingsdel må vise tydeleg ansvarsdeling for oppfølging av klima i organisasjonen. Handlingsprogrammet bør vise korleis samarbeidet mellom dei ulike aktørane skal organiserast, og det må vidare vere kopla opp mot budsjett.

Klimaendringar og naturmangfald

Det er understreka i planprogrammet at klimaendringar og naturmangfald må sjåast i samanheng, m.a. fordi velfungerande økosystem er viktig for å nå klimamåla. Dette gjeld både ved at naturen kan ta opp og lagre karbon, men også ved at naturen kan dempe verknadene av klimaendringar som m.a. flaum og skred. Vi støttar at dette er ein viktig inngang til klimaarbeidet.

For kommunane vil arealplanlegginga vere sentral i arbeidet med å nå klimamåla. Ivaretaking av viktige naturområde og artar heng tett saman med utsleppsmål og klimatilpassing. Eit overordna mål for kommunane må vere å redusere omfanget av arealbruksendingar, både av omsyn til klima og naturmangfald. Eit arealrekneskap vil vere eit nyttig verktøy. Vi konstaterer at arealrekneskap er med i kapittel 7 om utgreiingsbehov, og vi ser det som viktig at det vert jobba vidare med dette.

Miljødirektoratet har lansert ei digital rettleiar til korleis kommunane kan lage kommunedelplanar for naturmangfald (<https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/kommunedelplaner-for-naturmangfold/>). God kunnskap om naturmangfald vil vere viktig for klimaarbeidet i kommunane, og vi rår fylkeskommunen til å motivere kommunane til å utarbeide ein kommunedelplan for naturmangfald, gjennom retningslinjene i klimaplanen.

Klimaplanlegging og folkehelsearbeid

Det er eit eige kapittel i planprogrammet om klimarettferd og folkehelse i klima. Forsking viser auka førekomst av posttraumatisk stresslidning, depresjon og angst i etterkant av naturkatastrofar, som flaum, tørke, hetebølgjer og ekstremvêr. Naturkatastrofar vil ofte ramme sårbare delar av befolkninga, som ofte har dårlegare tilgang til tenester og behandling for psykisk helse. Vi veit at dei sosiale skilnadene aukar. I framtida ventar vi auka ras- og flaumfare, og meir ekstremvêr. Det er såleis viktig at samanhengen mellom klimaplanlegging og folkehelsearbeidet vert sett i samanheng, og Statsforvaltaren ser det som positivt at dette perspektivet er med i klimaplanen for Vestland.

Landbruk viktig for nasjonale klimamål

Innsatsen innafor landbruket er saman med anna arealforvaltning viktig for å nå klimamåla.

I arbeidet med å redusere utslepp av klimagassar er både tiltak mot avskoging og tiltak for auka opptak av CO₂ i skog og andre landareal viktig.

Vi konstaterer at det om klimavenleg landbruk i kap 2.1.1 er sagt at vi skal sikre eit berekraftig landbruk i regionen, for å halde opp matvaresikkerheita i eit klima i endring. Vi viser til klimaavtalen mellom staten og næringa som blei vedteken i 2019 <https://www.regjeringen.no/contentassets/ada13c3d769a4c64a0784d0579c092f4/klimaavtale-i-jordbruket.pdf>. Dette er ein ambisiøs avtale med målsetting om både å redusere samla klimagassutslepp og auke opptak av karbon i jorda tilsvarande fem millionar tonn CO₂ ekvivalentar frå 2021 til 2030. For å følge opp avtalen har landbruket laga ein klimaplan med åtte satsingsområde <https://www.bondelaget.no/miljoogklima/dette-er-landbrukets-klimaplan>. Ein føresetnad for avtalen er at klimautsleppa skal reduserast utan at det reduserer matproduksjonen. Vi oppmodar fylkeskommunen om at det for landbruk vert det lagt opp til same mål for Vestland som det er lagt opp til nasjonalt

Det er òg viktig å hindre nedbygging av landbruksjord. Vi viser til at regjeringa nyleg har lagt fram ein oppdatert jordvernstrategi med nye tiltak og eit forsterka jordvern mål: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/oppdatert-jordvernstrategi-og-forsterket-jordvernmal/id2850354/>.

I planprogrammet er myr trekt fram som døme på viktige naturområde som er viktig for lagring og binding av klimagassar. I arbeidet med å redusere utslepp av klimagassar er tiltak mot avskoging og tiltak for auka opptak av CO₂ i skog og andre landareal også viktig. Innsatsen innafor landbruket er saman med anna arealforvaltning vesentleg for å nå klimamåla.

Samfunnstryggleik og beredskap

Retningslinjene om klimautfordringar i eit samfunnstryggleiksperspektiv bør ikkje vere for generelle. Vi rår til å konkretisere nærare kva som høyrer inn under kulepunktta i «kva skal vi gjere», i kapittel 2.2 (om trygt og robust Vestland), og kanskje peike ut nokre viktige, konkrete problemstillingar å jobbe med, som t.d. havnivåstigning i Bergen.

Det er sagt at klimaplanen skal ha særleg fokus på naturbaserte løysingar for klimatilpassing, utan at dette er konkretisert nærare. I arbeidet med naturbaserte løysingar vil ei kartlegging av naturområde gje oversyn over kva areal som er viktige for å redusere negative verknader for klimaendringar. Dette bør leggast vekt på ved utarbeiding av retningslinjer om dette temaet.

Miljødirektoratet si klimarettleing

Vi viser elles til Miljødirektoratet si rettleiing på klimaområdet, om både klimatilpassing og arbeidet med å kutte klimagassar (<https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/klimaarbeid/>). Under tema arealplanlegging (<https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/klima/>) ligg det tre sentrale rettleiarar for klimaarbeid i arealplanlegginga; ein om klimavennleg lokalisering, ein om karbonrike areal og ein om klimatilpassing i arealplanlegginga.

Referansegruppe

I planforum var det sagt at det er ønskeleg å opprette ei referansegruppe der ulike statsetatar er med, og at det vil bli sendt ut ein invitasjon. Vi vil gjerne bidra i det vidare arbeidet med klimaplanen gjennom deltaking i ei slik gruppe.

Med helsing

Nils Erling Yndesdal
kommunaldirektør

Heidi Sandvik
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent